

SMEs

รายงานภาวะเศรษฐกิจ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สาขาสีงทอและเครื่องนุ่งห่ม

โดย ฝ่ายยุทธศาสตร์ SMEs รายพื้นที่/รายสาขา
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
เมษายน 2552

คำนำ

รายงานฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยฝ่ายยุทธศาสตร์ SMEs รายงานพื้นที่/รายสาขา (รต.) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานสถานการณ์ภาวะทางเศรษฐกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สาขาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งเป็นการนำผลการศึกษาคำแนะนำยุทธศาสตร์การส่งเสริม SMEs รายงานสาขา และโครงการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs รายงานสาขา ที่สำนักงานฯ ร่วมกับศูนย์บริการวิชาการเศรษฐกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศึกษาไว้มาวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ฝ่ายยุทธศาสตร์ SMEs รายงานพื้นที่/รายสาขา หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป

ส่วนนโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริม SMEs รายงานพื้นที่/รายสาขา

ฝ่ายยุทธศาสตร์ SMEs รายงานพื้นที่/รายสาขา สสว.

เมษายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทนำ ภาพรวมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย	
1. โครงสร้างและสถานภาพของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	
1.1 ลักษณะทั่วไปของอุตสาหกรรม	1
1.2 จำนวนวิสาหกิจและการจ้างงาน	2
1.3 สภาพตลาดและการค้าต่างประเทศ	4
2. ห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	8
3. SWOT Analysis ของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	10
4. ปัญหาของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	11
5. กลุ่มธุรกิจ SMEs เป้าหมายในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	12
6. ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ในอุตสาหกรรม สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	12
7. นโยบายและมาตรการภาครัฐที่สำคัญ	16
8. แนวโน้มของ SMEs ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	17
9. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	17
10. ตัวอย่างโครงการในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	17
ภาคผนวก	
สรุปแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs สาขาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	
บรรณานุกรม	

บทนำ

ภาพรวมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจของประเทศในระดับมหภาค โดยมีจำนวนถึงประมาณร้อยละ 99 ของธุรกิจทั้งหมด วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นฐานรากการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกลไกหลักในการฟื้นฟูและเสริมสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาความยากจน ข้อมูลที่ยืนยันถึงบทบาททางเศรษฐกิจไทยที่สำคัญดังกล่าวตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของ SMEs การนำเข้าและส่งออกของ SMEs การบริโภคภาคเอกชน การค้า การลงทุนของ SMEs และการจ้างงานของ SMEs บทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย ประมาณร้อยละ ร้อยละ 38.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และมีมูลค่าการส่งออกโดยตรง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.1 ของมูลค่าการส่งออกรวม และการจ้างงาน ร้อยละ 76.0 ของการจ้างงานรวมทั้งหมด

1. นิยามการจำแนกขนาด SMEs

การจำแนกขนาดอุตสาหกรรม SMEs ยึดหลักเกณฑ์ตามกฎหมายกระทรวงอุตสาหกรรม ว่าด้วยการกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประเภทธุรกิจ	ขนาดย่อม		ขนาดกลาง	
	จำนวน	สินทรัพย์ถาวร	จำนวน	สินทรัพย์ถาวร
กิจการการผลิต	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	51-200	เกินกว่า 50-200
กิจการบริการ	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	51-200	เกินกว่า 50-200
กิจการค้าส่ง	ไม่เกิน 25	ไม่เกิน 50	26-50	เกินกว่า 50-100
กิจการค้าปลีก	ไม่เกิน 15	ไม่เกิน 30	16-30	เกินกว่า 30-60

2. โครงสร้างของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในปี 2550 จำนวนวิสาหกิจในประเทศไทยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,375,368 ราย โดยจัดเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จำนวน 2,366,227 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 99.6 ของจำนวนวิสาหกิจทั้งหมด ทั้งนี้ แบ่ง SMEs ตามประเภทธุรกิจได้ดังนี้ SMEs ที่อยู่ภาคการค้าและซ่อมบำรุง จำนวน 973,248 ราย หรือร้อยละ 41.1 จำนวนรองลงมาได้แก่ SMEs ที่อยู่ในภาคการบริการ 708,841 ราย หรือร้อยละ 30.0 และที่อยู่ในภาคการผลิตรวม จำนวน 668,185 ราย หรือร้อยละ 28.2 ของจำนวน SMEs ทั้งหมด

ตารางที่ 1 จำนวนและการจ้างงานของวิสาหกิจ ปี 2547 - 2550 จำแนกตามขนาดและประเภทกลุ่มธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	2547			2548			2549			2550		
	LE	SMEs	Total	LE	SMEs	Total	LE	SMEs	Total	LE	SMEs	Total
จำนวนวิสาหกิจ (ราย)												
ภาคการค้าและซ่อมบำรุง	1,384	865,906	867,923	1,481	878,020	880,134	1,211	938,057	939,646	1,266	973,248	974,929
ภาคบริการ	1,106	621,242	623,177	1,138	644,032	646,003	1,192	673,120	674,464	1,223	708,841	710,371
ภาคการผลิตรวม	1,785	691,926	694,026	1,818	696,816	698,949	1,817	661,055	663,465	1,828	668,185	670,596
อื่นๆ	36	20,068	24,524	37	20,201	24,667	12	17,564	21,220	7	15,963	19,472
รวม	4,311	2,199,130	2,209,650	10,493	2,239,069	2,249,753	4,232	2,289,796	2,298,795	4,324	2,366,227	2,375,368
จำนวนการจ้างงาน (คน)												
ภาคการค้าและซ่อมบำรุง	433,286	2,331,196	2,764,482	444,493	2,358,189	2,802,682	379,808	2,376,968	2,756,776	401,670	2,431,432	2,833,102
ภาคบริการ	466,515	2,693,370	3,069,885	480,526	2,639,440	3,119,966	536,783	2,857,284	3,394,067	632,213	3,007,968	3,640,181
ภาคการผลิตรวม	1,711,724	3,431,553	5,143,277	1,734,386	3,459,096	5,193,482	1,726,494	3,402,699	5,129,193	1,776,884	3,460,967	5,237,851
อื่นๆ	3,138	1,374	4,512	3,138	1,435	4,573	443	176	618	-	200	200
รวม	2,614,663	8,357,493	10,972,156	2,662,543	8,458,160	11,120,703	2,643,528	8,637,126	11,280,654	2,810,767	8,900,567	11,711,334

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานประกันสังคม ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3. บทบาททางเศรษฐกิจของ SMEs

3.1 บทบาทด้านการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม SMEs

ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศในปี 2550 สำหรับ GDP ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีมูลค่า 3,244,974.5 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.2 ของ GDP รวมทั้งประเทศ มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 4.2 ต่อปี เมื่อพิจารณามูลค่า GDP ตามขนาดวิสาหกิจพบว่าวิสาหกิจขนาดย่อม มีบทบาทด้านมูลค่า GDP สูงกว่าวิสาหกิจขนาดกลางโดยมูลค่า GDP ของวิสาหกิจขนาดย่อม เท่ากับ 2,175,597.9 ล้านบาท ขยายตัวจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 3.9 และมูลค่า GDP ของ วิสาหกิจขนาดย่อม มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 25.6 ของ GDP รวมด้านมูลค่า GDP ของวิสาหกิจขนาดกลางพบว่า ในปี 2550 มูลค่า GDP ของ วิสาหกิจขนาดกลาง เท่ากับ 1,069,376.6 ล้านบาทขยายตัวจากปีก่อนหน้าร้อยละ 4.8 และมีสัดส่วนต่อ GDP รวมคิดเป็นร้อยละ 12.6

โครงสร้างมูลค่า GDP ของ SMEs ในปี 2550 ยังคงมีลักษณะคล้ายคลึงกับปีก่อนหน้าโดยโครงสร้างทางเศรษฐกิจของ SMEs มีความเกี่ยวข้องกับภาคการบริการ ภาคการผลิต และภาคการค้าและซ่อมบำรุงเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับโครงสร้าง GDP ของประเทศ โดยภาคการบริการเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญสูงสุดมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 32.2 รองลงมาได้แก่ ภาคการผลิตซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 30.7 และ ภาคการค้าคิดเป็นร้อยละ 29.1

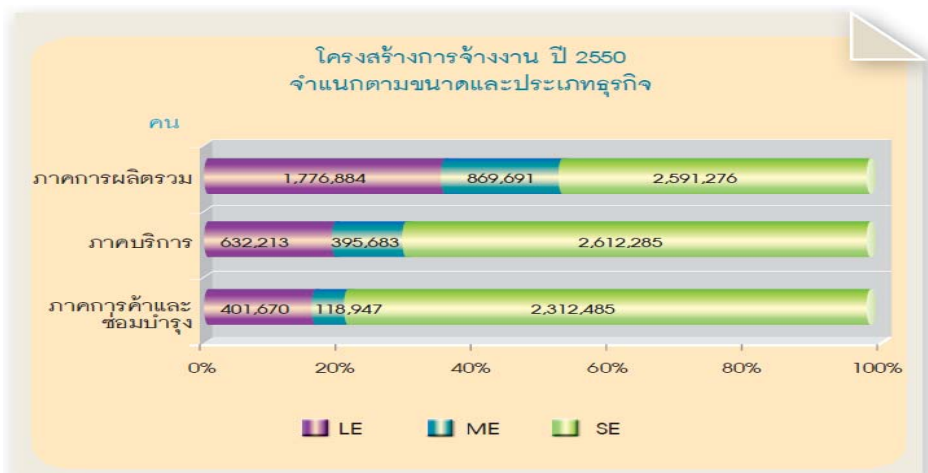
ตารางที่ 2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปี 2546-2550 จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ

	2546	2547	2548	2549	2550
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)					
ประเทศ	5,928,974.0	6,503,487.0	7,104,228.0	7,816,474.0	8,485,200.0
ภาคเกษตร	607,863.0	654,810.0	706,285.0	836,077.0	967,091.0
ภาคนอกเกษตร	5,321,111.0	5,848,677.0	6,397,943.0	6,980,397.0	7,518,109.0
- วิสาหกิจขนาดใหญ่	2,691,814.3	2,954,382.0	3,260,301.3	3,589,655.1	3,889,567.5
- SMEs	2,367,109.7	2,598,656.9	2,816,640.7	3,041,895.9	3,244,974.5
• วิสาหกิจขนาดย่อม	1,613,005.2	1,761,455.2	1,901,333.5	2,043,460.3	2,175,597.9
• วิสาหกิจขนาดกลาง	754,104.5	837,201.8	915,307.2	998,435.6	1,069,376.6
- วิสาหกิจอื่นๆ	262,187.0	295,638.0	321,001.0	348,846.0	383,567.0
สัดส่วน (ร้อยละ)					
ประเทศ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ภาคเกษตร	10.3	10.1	9.9	10.7	11.4
ภาคนอกเกษตร	89.7	89.9	90.1	89.3	88.6
- วิสาหกิจขนาดใหญ่	45.4	45.4	45.9	45.9	45.8
- SMEs	39.9	40.0	39.6	38.9	38.2
• วิสาหกิจขนาดย่อม	27.2	27.1	26.8	26.1	25.6
• วิสาหกิจขนาดกลาง	12.7	12.9	12.9	12.8	12.6
- วิสาหกิจอื่นๆ	4.4	4.5	4.5	4.5	4.5
อัตราการขยายตัวผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)					
ประเทศ	7.1	6.3	4.5	5.1	4.8
ภาคเกษตร	12.7	(2.4)	(1.9)	3.8	3.9
ภาคนอกเกษตร	6.5	7.4	5.2	5.2	4.8
- วิสาหกิจขนาดใหญ่	8.5	7.4	5.6	5.4	5.5
- SMEs	4.6	7.6	4.9	5.5	4.2
• วิสาหกิจขนาดย่อม	3.9	6.9	4.7	5.4	3.9
• วิสาหกิจขนาดกลาง	6.2	9.1	5.2	5.5	4.8
- วิสาหกิจอื่นๆ	3.0	3.2	3.9	0.0	3.1

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลผลโดย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
หมายเหตุ : วิสาหกิจอื่นๆ คือ การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ

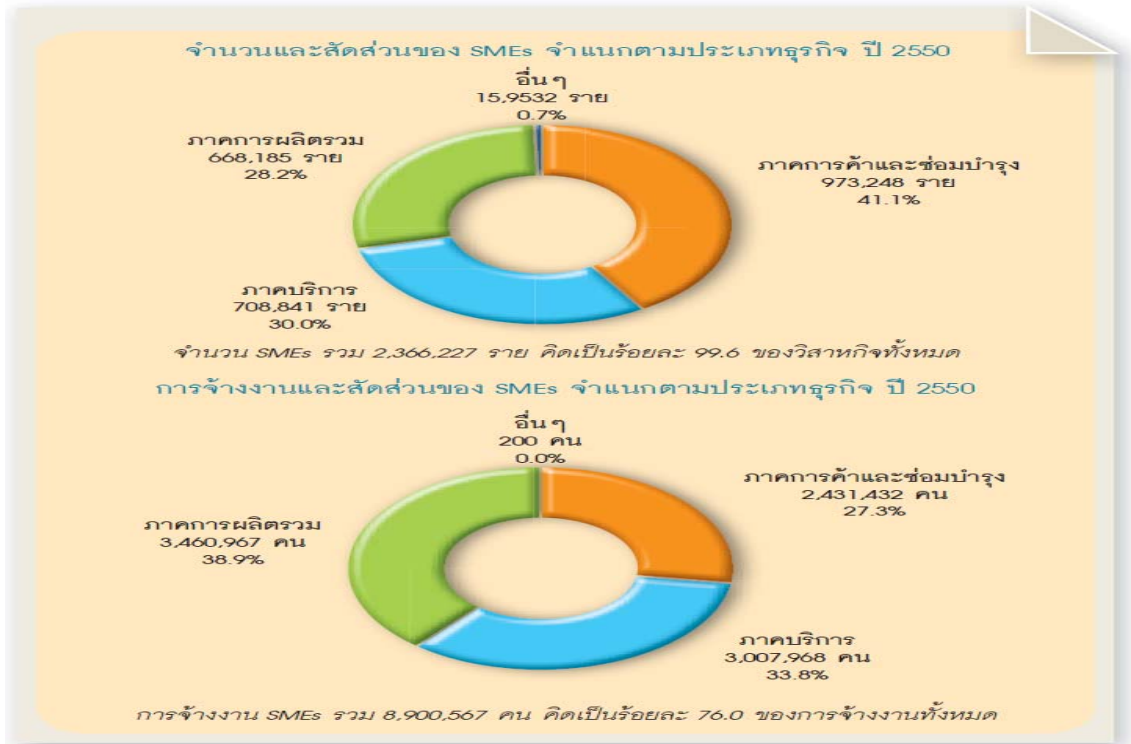
3.2 บทบาทด้านการจ้างงาน

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างการจ้างงาน ปี 2550 จำแนกตามขนาดและประเภทธุรกิจ

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานประกันสังคมประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างจำนวน SMEs และการจ้างงานของ SMEs ปี 2550 จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานประกันสังคม ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในปี 2550 จำนวนวิสาหกิจในประเทศรวมทั้งสิ้น 2,375,368 ราย มีการจ้างงานรวมทั้งสิ้น 11,711,334 คน โดยเป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดใหญ่ 2,810,767 คน และเป็นการจ้างงานใน SMEs จำนวน 8,900,567 คน หรือร้อยละ 76.0 ของการจ้างงานรวมทั้งสิ้น โดยภาคการผลิตเป็นประเภทธุรกิจที่มีการจ้างงานสูงที่สุดร้อยละ 38.9 ของการจ้างงาน ใน SMEs ทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ภาคบริการ ร้อยละ 33.8 และภาคการค้า ที่มีจำนวน SMEs สูงที่สุดนั้นมีการจ้างงานเพียงร้อยละ 27.3 ของการจ้างงานใน SMEs ทั้งหมด

3.3 บทบาทด้านการค้าระหว่างประเทศของ SMEs

ตารางที่ 3 สัดส่วนการส่งออกของ SMEs ต่อการส่งออกรวม ปี 2550

	2548	2549	2550
สัดส่วน SMEs EXPORT ต่อ TOTAL EXPORT	29.7%	29.1%	30.1%
สัดส่วน SMEs IMPORT ต่อ TOTAL IMPORT	32.4%	32.7%	29.8%
สัดส่วน SMEs EXPORT ต่อ GDP SMEs	40.5%	44.3%	48.8%
สัดส่วน TOTAL EXPORT ต่อ GDP รวมของประเทศ	52.3%	58.3%	61.9%

ที่มา : กรมศุลกากร ประมวลผลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในปี 2550 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 10,126,995.0 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าการส่งออกรวม 5,254,999.3 ล้านบาท มูลค่าการนำเข้ารวม 4,871,995.7 ล้านบาท เมื่อพิจารณาสัดส่วนการส่งออกโดยรวมของประเทศ สำหรับ SMEs ในปี 2550 มีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศรวม 3,036,484.9 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าการส่งออกของ SMEs จำนวน 1,583,310.1 ล้านบาท และเป็นมูลค่าการนำเข้าของ SMEs รวม 1,453,174.9 ล้านบาท ทั้งนี้การส่งออกของ SMEs มีอัตราการขยายตัวถึงร้อยละ 10.1 ในขณะที่การนำเข้าหดตัวลงกว่าปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 8.8

4. โครงสร้างอุตสาหกรรม SMEs

ตามผลการศึกษาโครงการแผนการปรับโครงสร้าง SMEs รายสาขา ซึ่ง สสว. ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำการศึกษา ได้จำแนกโครงสร้างอุตสาหกรรม SMEs ในประเทศไทย ออกเป็น 3 ภาค ได้แก่

1) ภาคการผลิต ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้

- อุตสาหกรรมวิศวกรรม หมายถึง อุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรกลหรือเทคโนโลยีระดับสูง (High – technology Industries) ในการผลิต แต่อย่างไรก็ตาม ในบางขั้นตอนการผลิตเป็นเพียงการประกอบชิ้นส่วนโดยไม่ต้องอาศัยเทคโนโลยีระดับสูง จึงมีผู้ประกอบการ SMEs อยู่เป็นจำนวนมาก โดยแบ่งออกเป็น 6 สาขา ได้แก่ เหล็กและโลหะประดิษฐ์ เครื่องจักรกล แม่พิมพ์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และชิ้นส่วน

- กลุ่มอุตสาหกรรมเบาที่ใช้แรงงานเข้มข้น หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนแรงงานในการผลิตสูง โดยแบ่งออกเป็น 5 สาขา ได้แก่ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและเครื่องหนัง อัญมณีและเครื่องประดับ สิ่งพิมพ์ บรรจุภัณฑ์พลาสติก

- กลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง อุตสาหกรรมที่พึ่งพาวัตถุดิบทางการเกษตรเป็นหลัก โดยแบ่งออกเป็น 5 สาขา ได้แก่ อาหาร ยาและสมุนไพร เฟอร์นิเจอร์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง เซรามิกส์

2) ภาคการค้า ประกอบด้วย 2 สาขา ได้แก่ การค้าปลีก และการค้าส่ง

3) ภาคบริการ ประกอบด้วย 9 สาขา ได้แก่ บริการท่องเที่ยว สปาและบริการสุขภาพ ร้านอาหาร การก่อสร้าง บริการขนส่งและโลจิสติกส์ บริการซอฟต์แวร์และDigit Content บริการศึกษา บริการออกแบบ บริการที่ปรึกษา

5. สถานการณ์และปัจจัยที่มีผลต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองโลกในยุคปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อกระบวนการทำธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กล่าวคือ

1. **การรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจ** มีการรวมตัวทางเศรษฐกิจทั้งในระดับทวีปภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี รวมทั้งบทบาทที่เพิ่มขึ้นของประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะจีนและอินเดีย

2. **การเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินโลก** เกิดวิกฤตทางการเงิน ความไม่สมดุลของเศรษฐกิจประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ส่งผลกระทบต่อค่าเงินสกุลต่างๆ ในโลก ตลาดการเงินและตลาดทุนมีความเชื่อมโยงกันทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ

3. **การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี** มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของ Information and Communication Technology (ICT) เป็นยุคที่มีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีหลัก ได้แก่ Biotechnology Material Technology และ Nanotechnology

4. **การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม** ปัจจุบันทั่วโลกต่างหันมาให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อันเนื่องมาจากความไม่สมดุลกลมกลืนระหว่างการผลิตกับสภาพแวดล้อม มีการกล่าวถึงเรื่องของ Global Warming และหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

5. **พฤติกรรมผู้บริโภค** การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นปัจจัยสำคัญที่ชี้ถึงโอกาสของธุรกิจและความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจที่ต้องปรับตัวให้เสนอสินค้าและบริการที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

6. **การขาดสภาพคล่องทางการเงิน** ในกลุ่ม SMEs เนื่องจากสถาบันการเงินเริ่มเข้มงวดกับการปล่อยสินเชื่อ

7. **ความผันผวนของต้นทุนพลังงาน และอัตราการแลกเปลี่ยน**

8. **เสถียรภาพทางการเมืองของประเทศ**

ดังนั้นทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมและ SMEs ควรให้ความสำคัญของความต่อเนื่องของนโยบาย ในอนาคตอุตสาหกรรมจะเกิดการขยายตัวด้วยการ**เพิ่มผลิตภาพการผลิต (Productivity)** มุ่งเน้นการพึ่งพาวัตถุดิบในประเทศมากขึ้น ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของการผลิตบนฐานความรู้ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม **มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพมาตรฐานในด้านสุขอนามัย ความปลอดภัย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงาน** เพื่อลดข้อจำกัดในการกีดกันทางการค้าจากประเทศผู้นำเข้าที่ใช้ปัจจัยดังกล่าว เป็นกำแพงทางการค้า ตลอดจน**ส่งเสริมให้เกิดและยกระดับเครือข่ายวิสาหกิจในลักษณะเครือข่าย** ให้ครอบคลุมห่วงโซ่อุปทานทั้งระดับประเทศ ภูมิภาคและโลก

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

1. โครงสร้างและสถานภาพของอุตสาหกรรม

1.1 ลักษณะทั่วไปของอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ในแง่ของการจ้างงาน การส่งออก และการเติบโตของอุตสาหกรรมสนับสนุนต่างๆ นับจากหลังวิกฤตเศรษฐกิจที่ทำให้อุตสาหกรรมส่งออกเสื้อผ้าเติบโตขึ้นเพราะได้ประโยชน์จากค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลง รัฐบาลได้ทุ่มเทงบประมาณเพื่อดำเนินนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เช่น ความพยายามที่จะสร้างกรุงเทพฯ ให้เป็นผู้นำแฟชั่น และศูนย์ธุรกิจแฟชั่นในภูมิภาค เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมแฟชั่นของไทยในอนาคต อย่างไรก็ตาม มูลค่าการผลิตและอัตราการขยายตัวของมูลค่าการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยมีอัตราการขยายตัวไม่สูงมากนัก และ หลังจากกรอบการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของโลกได้กลับเข้าสู่กรอบการค้าเสรีตั้งแต่ต้นปี 2548 เป็นต้นมา การแข่งขันก็ทวีความรุนแรงขึ้น ปัญหาค่าเงินบาทที่แข็งค่าอย่างรวดเร็วในช่วงปลายปี 2549 ต่อเนื่องถึงกลางปี 2550 มีผลกระทบต่อคนข้างมากต่อผู้ผลิตและผู้ส่งออกเสื้อผ้า

สำหรับลักษณะทั่วไปของอุตสาหกรรมนั้น มูลค่าการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีผลให้ส่วนแบ่งมูลค่าของสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (ตามราคาคงที่ปี 2531) ในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น โดยอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเพิ่มขึ้นจาก 140,579 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2541 เป็น 161,115 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2549 ในขณะที่ปี พ.ศ. 2549 อุตสาหกรรมสิ่งทอมีส่วนแบ่งมูลค่าของสิ่งทอในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (ตามราคาคงที่ปี 2531) ในภาคอุตสาหกรรมลดลงเป็น 80,125 ล้านบาท ส่วนอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเพิ่มขึ้นจาก 69,713 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2541 เป็น 80,990 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2549 รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 มูลค่าเพิ่มและอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (ราคาคงที่ปี 2531)

ปี	มูลค่า (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว
2541	140,579	-4.38
2542	143,072	1.77
2543	146,223	2.20
2544	144,641	-1.08
2545	147,187	1.76
2546	148,309	0.76
2547	157,741	6.36
2548	159,630	1.20
2549	161,115	0.93

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2550

การผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยมีลักษณะครบวงจร กล่าวคือ มีการผลิตทั้งในอุตสาหกรรมต้นน้ำ (ผลิตเส้นใย เส้นด้าย) อุตสาหกรรมกลางน้ำ (ผลิตผ้าผืน ผ้าทอ และการฟอกย้อม) และอุตสาหกรรมปลายน้ำ (ผลิตเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม) ผลิตภัณฑ์จากทั้งสามส่วนนี้มีทั้งผลิตเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบภายในประเทศและผลิตเพื่อเป็นสินค้าส่งออก โดยผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในอุตสาหกรรมนี้ประกอบด้วย

1) ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากอุตสาหกรรมเส้นใย มี 2 ลักษณะ คือ เส้นใยธรรมชาติ ได้แก่ เส้นใยฝ้าย เส้นใยไหม ลิ้นจี่ ป่าน ปอ และเส้นใยสังเคราะห์ ได้แก่ เส้นใยโพลีเอสเตอร์ เส้นใยไนลอน เส้นใยอะครีลิก และเส้นใยเรยอน

2) ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากอุตสาหกรรมปั่นด้าย คือ เส้นด้ายฝ้ายที่ใช้สำหรับทอผ้าและเย็บผ้า และเส้นด้ายใยสังเคราะห์ ได้แก่ เส้นด้ายโพลีเอสเตอร์ เส้นด้ายไนลอน เส้นด้ายอะครีลิก และเส้นด้ายเรยอน

3) ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากอุตสาหกรรมทอผ้าและถักผ้า คือ ผ้าทอและผ้าถักซึ่งได้จากเส้นใยฝ้าย ใยสังเคราะห์ และใยผสม

4) ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากอุตสาหกรรมฟอกย้อม พิมพ์ และตกแต่งสำเร็จ คือ ผ้าผืนที่ผ่านกระบวนการฟอกขาว ย้อมสี และพิมพ์ตามที่ต้องการแล้วทำการแต่งสำเร็จเพื่อให้ได้ผ้าที่สวยงาม อ่อนนุ่ม มั่น งาม กันน้ำ หรือยับยาก เป็นต้น

5) ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม คือ เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ได้จากการทอและการถัก นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่กล่าวมาข้างต้นยังมีผลิตภัณฑ์ที่ได้จากอุตสาหกรรม Woven ที่ผลิตผ้าอ้อมเด็ก ชุดผ้าตัดของแพทย์ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในโรงพยาบาล สิ่งทอที่ใช้ในการก่อสร้าง ในโรงงาน ในรถยนต์ และในการเกษตรกรรม เป็นต้น

1.2 จำนวนวิสาหกิจและการจ้างงาน

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม นับเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และ SMEs มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อน จากข้อมูลของศูนย์สารสนเทศและเทคโนโลยี สสว . พบว่าในปี 2550 อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มีจำนวนผู้ประกอบการทั้งสิ้น 222,014 ราย โดยเป็นผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 221,830 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 99.92 ในส่วนของการจ้างงาน SMEs อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มีการจ้างงานถึง 749,458 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 79.85 ของการจ้างงานรวมในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ตารางที่ 2 จำนวนวิสาหกิจ จำแนกตามขนาดอุตสาหกรรม ปี 2550

ISIC Code	สาขาอุตสาหกรรม	จำนวนวิสาหกิจ (ราย)					สัดส่วน (ร้อยละ)		
		S	M	L	SMEs	Total	SMEs	L	Total
1711	การจัดเตรียมและการปั่น เส้นใยสิ่งทอ รวมทั้งการทอสิ่งทอ	82,640	148	73	82,788	82,861	37.29	0.03	37.32

ISIC Code	สาขาอุตสาหกรรม	จำนวนวิสาหกิจ (ราย)					สัดส่วน (ร้อยละ)		
		S	M	L	SMEs	Total	SMEs	L	Total
1712	การแต่งสำเร็จสิ่งทอ	2,077	67	13	2,144	2,157	0.97	0.01	0.97
1721	การผลิตสิ่งทอสำเร็จรูป ยกเว้นเครื่องแต่งกาย	9,650	8	6	9,658	9,664	4.35	0.00	4.35
1722	การผลิตพรมและเครื่องปูลาด	7,788	10	1	7,798	7,799	3.51	0.00	3.51
1723	การผลิตเชือก สายระโยงระยาง เชือกเส้นใหญ่ ตาข่าย แหและอวน	2,915	11	3	2,926	2,929	1.32	0.00	1.32
1729	การผลิตสิ่งทออื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	1,880	35	6	1,915	1,921	0.86	0.00	0.87
1730	การผลิตผ้าและสิ่งของที่ได้จากการถัก นิตติ้งและโครเชต์	1,555	39	17	1,594	1,611	0.72	0.01	0.73
1810	การผลิตเครื่องแต่งกาย ยกเว้น เครื่องแต่งกายที่ทำจากขนสัตว์	112,634	229	49	112,863	112,912	50.84	0.02	50.86
1820	การตกแต่งและย้อมสีขนสัตว์ รวมทั้งการผลิตสิ่งของที่ทำจากขนสัตว์	43	0	0	43	43	0.02	0.00	0.02
2430	การผลิตเส้นใยประดิษฐ์	92	9	16	101	117	0.05	0.01	0.05
รวม		221,274	556	184	221,830	222,014	99.92	0.08	100

ที่มา : ข้อมูลจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ,กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, สำนักประกันกันคม,การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ,BOI , สำนักเทคนิค กทท. , อบจ. 75 จังหวัด ประมวลผลโดย : ศูนย์สารสนเทศและเทคโนโลยี สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 5 กุมภาพันธ์ 2552

ตารางที่ 3 จำนวนการจ้างงาน จำแนกตามขนาดอุตสาหกรรม 2550

ISIC Code	สาขาอุตสาหกรรม	จำนวนการจ้างงาน (คน)					สัดส่วน (ร้อยละ)		
		S	M	L	SMEs	Total	SMEs	L	Total
1711	การจัดเตรียมและการปั่น เส้นใยสิ่งทอ รวมทั้งการทอสิ่งทอ	151,702	30,770	68,196	182,472	250,668	19.44	7.27	26.71
1712	การแต่งสำเร็จสิ่งทอ	22,417	10,300	5,516	32,717	38,233	3.49	0.59	4.07
1721	การผลิตสิ่งทอสำเร็จรูป ยกเว้นเครื่องแต่งกาย	20,038	797	4,243	20,835	25,078	2.22	0.45	2.67
1722	การผลิตพรมและเครื่องปูลาด	11,907	3,053	1,576	14,960	16,536	1.59	0.17	1.76
1723	การผลิตเชือก สายระโยงระยาง เชือกเส้นใหญ่ ตาข่าย แหและอวน	5,910	1,627	7,462	7,537	14,999	0.80	0.80	1.60

ISIC Code	สาขาอุตสาหกรรม	จำนวนการจ้างงาน (คน)					สัดส่วน (ร้อยละ)		
		S	M	L	SMEs	Total	SMEs	L	Total
1729	การผลิตสิ่งทออื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	16,023	6,622	1,834	22,645	24,479	2.41	0.20	2.61
1730	การผลิตผ้าและสิ่งของที่ได้จากการถักนิตติ้งและโครเชต์	16,241	15,296	13,481	31,537	45,018	3.36	1.44	4.80
1810	การผลิตเครื่องแต่งกาย ยกเว้นเครื่องแต่งกายที่ทำจากขนสัตว์	346,591	86,481	77,620	433,072	510,692	46.14	8.27	54.41
1820	การตกแต่งและย้อมสีขนสัตว์ รวมทั้งการผลิตสิ่งของที่ทำจากขนสัตว์	186	0	0	186	186	0.02	0.00	0.02
2430	การผลิตเส้นใยประดิษฐ์	1,842	1,655	9,141	3,497	12,638	0.37	0.97	1.35
รวม		592,857	156,601	189,069	749,458	938,527	79.85	20.15	100

ที่มา : ข้อมูลจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ,กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, สำนักประกันก้นคัม,การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย , BOI , สำนักสถิติ กทม. , อบจ. 75 จังหวัด **ประมวลผลโดย** : ศูนย์สารสนเทศและเทคโนโลยี สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 5 กุมภาพันธ์ 2552

1.3 สภาพตลาดและการค้าต่างประเทศ

1.3.1 การส่งออก สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยในช่วงปี 2551 มีมูลค่าการส่งออกรวมทั้งสิ้น 7,199.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2550

สิ่งทอ มีมูลค่าการส่งออกรวมทั้งสิ้น 3,694.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ ผ้าฝ้าย มีมูลค่าส่งออก 1,203.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 ประเภท ของผ้าฝ้ายที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด คือ ผ้าฝ้ายที่ทำจากเส้นใยประดิษฐ์ มีมูลค่าในการส่งออก 640.9 หรือมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 รองลงมาคือ ผ้าฝ้ายที่ทำจากฝ้าย มีมูลค่าในการส่งออก 438.0 มีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 3.7 สิ่งทอที่มีมูลค่าการส่งออกรองลงมาจากผ้าฝ้ายคือ ด้ายและเส้นใยประดิษฐ์ มีมูลค่าส่งออก 808.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 4.1

สำหรับตลาดส่งออกสิ่งทอที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ ตลาดสหรัฐอเมริกา รองลงมาคือ ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร จีน และเวียดนาม

เครื่องนุ่งห่ม มีมูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 3,505.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 เครื่องนุ่งห่มที่มีมูลค่าส่งออกมากที่สุด ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป มีมูลค่า 3,088.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2 ประเภทเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีมูลค่าส่งออกมากที่สุดคือ เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำจากฝ้าย รองลงมาคือ เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำจากเส้นใยประดิษฐ์

สำหรับตลาดส่งออกเครื่องนุ่งห่มที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดได้แก่ ตลาดสหรัฐอเมริกา รองลงมาคือ สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส และเยอรมนี

ตารางที่ 4 มูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2549-2551

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐ

รายการสินค้า	2549	2550	2551	Growth (%) 51/50
Textile & Clothing	6,834.6	7,031.5	7,199.5	2.4
Textile	3,289.3	3,599.6	3,694.3	2.6
1. Woven fabric	1,104.0	1,162.5	1,203.8	3.6
1.1 Woven fabric : cotton	427.5	454.7	438.0	-3.7
1.2 Woven fabric : man made fibre	582.1	610.8	640.9	4.9
1.3 Woven fabric : silk or silk waste	14.5	16.2	14.9	-8.0
1.4 Woven fabric : other textile material	80.0	80.7	110.0	36.3
2. Yarn and man-made filament	718.8	842.9	808.6	-4.1
2.1 Cotton yarn	138.6	166.7	164.2	-1.5
2.2 Man-made filament yarn	580.2	676.2	644.3	-4.7
3. Household textile	283.5	332.5	361.4	8.7
4. Man-made filament and staple fibres	450.5	520.1	495.4	-4.7
5. Embroidery and lace	137.0	134.7	148.5	10.2
6. Fishing nets	78.3	81.4	85.6	5.2
7. Shawls,scarves,mufflers,viels	7.9	7.8	8.0	2.6
8. Other made up articles,dress patterns	68.5	43.9	54.4	23.9
9. Other textiles	440.8	473.8	528.4	11.5
Clothing (Articles of apparel and clothing accessories)	3,545.3	3,431.9	3,505.2	2.1
1. Garment	3,198.8	3,051.4	3,088.4	1.2
1.1 Garment : cotton	1,502.0	1,375.5	1,346.8	-2.1

รายการสินค้า	2549	2550	2551	Growth (%) 51/50
1.2 Garment : man-made fibre	819.9	800.7	843.6	5.4
1.3 Garment : silk or silk waste	6.8	12.5	6.2	-50.4
1.4 Garment : wool or fine animal hair	58.5	58.6	69.8	19.1
1.5 Garment : other textile material	555.7	558.1	561.6	0.6
1.6 Babies garments	255.9	246.0	260.4	5.9
2. Brassieres,corsets,and parts there of	277.4	308.9	335.6	8.6
3. Panty hose,tights,stockings sooks	58.3	60.2	66.3	10.1
4. Gloves	10.7	11.3	14.9	31.9

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลสิ่งทอเชิงลึก สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

1.3.2 การนำเข้า มูลค่าการนำเข้า ไทยในมีมูลค่าการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มปี 2551 รวมทั้งสิ้น 3,707.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.6 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2550

สิ่งทอ มีมูลค่าการนำเข้า 3,172.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.8 ประเภทของสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ที่มีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุด ได้แก่ ด้ายและเส้นใย มีมูลค่าการนำเข้า 1,599.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.5 โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าเส้นใยที่ใช้ในการทอ รองลงมา คือ ด้ายทอผ้าและด้ายเส้นเล็กตลาดนำเข้าด้ายและด้ายเส้นใยที่ประเทศไทยมีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุด ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น ไต้หวัน และออสเตรเลีย สิ่งทอที่มีมูลค่าการนำเข้าที่รองลงมาจาก ด้ายและเส้นใย คือ ผ้าผืน มีมูลค่าการนำเข้า 1,572.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.4 ประเภทของผ้าผืนที่มีการนำเข้ามากที่สุด คือ ผ้าผืนประเภทผ้าทออื่นๆ (ที่ไม่ถูกจัดอยู่ในผ้าทอด้วยไหม ขนสัตว์ ด้ายฝ้าย ไยสังเคราะห์และใยเทียม) รองลงมา คือ ผ้าทอด้วยใยสังเคราะห์และใยเทียม

สำหรับตลาดนำเข้าด้ายผ้าผืนที่มีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุดได้แก่ จีน ไต้หวัน ญี่ปุ่น ฮองกงและเกาหลีใต้ เครื่องนุ่งห่ม และตลาดนำเข้าเครื่องนุ่งห่มที่ไทยมีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุดได้แก่ ตลาดจีน รองลงมาคือฮองกง อิตาลี ญี่ปุ่น และสเปน

เครื่องนุ่งห่ม มีมูลค่าการนำเข้า 534.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวจากการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.3 เครื่องนุ่งห่มที่มีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุด ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป มีมูลค่า 287.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.6 ประเภทของเครื่องนุ่งห่มที่มีมูลค่า การนำเข้ามาก

ที่สุด ได้แก่ ชุดชั้นในและเสื้อผ้า โดยเฉพาะชุดชั้นในและเสื้อผ้าของสตรีและเด็กหญิง รองลงมาคือ กางเกง กระโปรงรวมถึงเครื่องแต่งตัว และเสื้อผ้า เบลาส์

ตลาดนำเข้าเครื่องนุ่งห่มที่ไทยมีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุดได้แก่ ตลาดจีน รองลงมาคือ ฮองกง อิตาลี ญี่ปุ่น และสเปน

ตารางที่ 5 มูลค่าการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2549-2551

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐ

รายการสินค้า	2549	2550	2551	Growth (%) 51/50
Textile & Clothing	2,974.5	3,126.3	3,707.3	18.6
Textile	2,624.9	2,692.5	3,172.4	17.8
1. Yarn and Fibers	1,256.4	1,254.7	1,599.9	27.5
1.1 Textile Fibers	698.2	680.2	898.5	32.1
1.2 Textile yarn and thread	455.9	468.5	576.2	23.0
1.3 Other textile materials	102.3	106.0	125.3	18.2
2. Fabrics	1,368.5	1,437.8	1,572.5	9.4
2.1 Fabric : silk	3.6	4.4	4.6	4.5
2.2 Fabric : wool or fine animal hair	26.6	32.9	29.3	-10.9
2.3 Fabric : cotton yarn	287.6	292.6	312.0	6.6
2.4 Fabric : synthetic fibres or artificial fibres	313.0	306.7	332.5	8.4
2.5 Other Fabrics	737.7	801.1	894.2	11.6
Clothes and other textiles	349.6	433.8	534.9	23.3
1. Clothes	200.0	248.6	287.3	15.6
1.1 Suits	4.8	3.1	2.9	-6.5
1.1.1 Men's or boys' suits	2.5	2.2	1.6	-27.3
1.1.2 Women's or girls' suits	2.2	0.9	1.3	44.4
1.2 Shirts/Blouses	32.5	45.6	54.4	19.3
1.2.1 Men's or boys' shirts	14.5	15.4	19.0	23.4
1.2.2 Women's or girls shirts/blouses	18.0	30.1	35.4	17.6
1.3 Jackets and blazers	9.8	12.1	16.2	33.9

รายการสินค้า	2549	2550	2551	Growth (%) 51/50
1.3.1 Men's or boys' jackets and blazers	3.4	4.8	5.5	14.6
1.3.2 Women's or girls jackets and blazers	6.4	7.3	10.6	45.2
1.4 Trousers, Skirts and Accessories	45.1	57.3	65.2	13.8
1.4.1 Men's or boys' trousers, skirts and accessories	11.6	14.3	16.5	15.4
1.4.2 Women's or girls' trousers, skirts and accessories	33.5	43.0	48.8	13.5
1.5 Underwear and Bathrobes or Dressing gowns	73.4	94.4	100.3	6.2
1.5.1 Men's or boys' underwear & bathrobes or dressing gowns	1.6	2.3	2.7	17.4
1.5.2 Women's or girls' underwear & bathrobes or dressing gowns	71.8	92.1	97.5	5.9
1.6 Other garments	34.5	36.1	48.4	34.1
1.6.1 Men's or boys' nightdresses and pyjamas	0.1	0.2	0.1	-50.0
1.6.2 Women's or girls' nightdresses and pyjamas	0.4	0.8	1.3	62.5
1.6.3 Other garments	34.1	35.1	47.0	33.9
2. Other textile products	149.6	185.2	247.6	33.7
* Textile Machines	404.6	344.4	337.9	-1.9

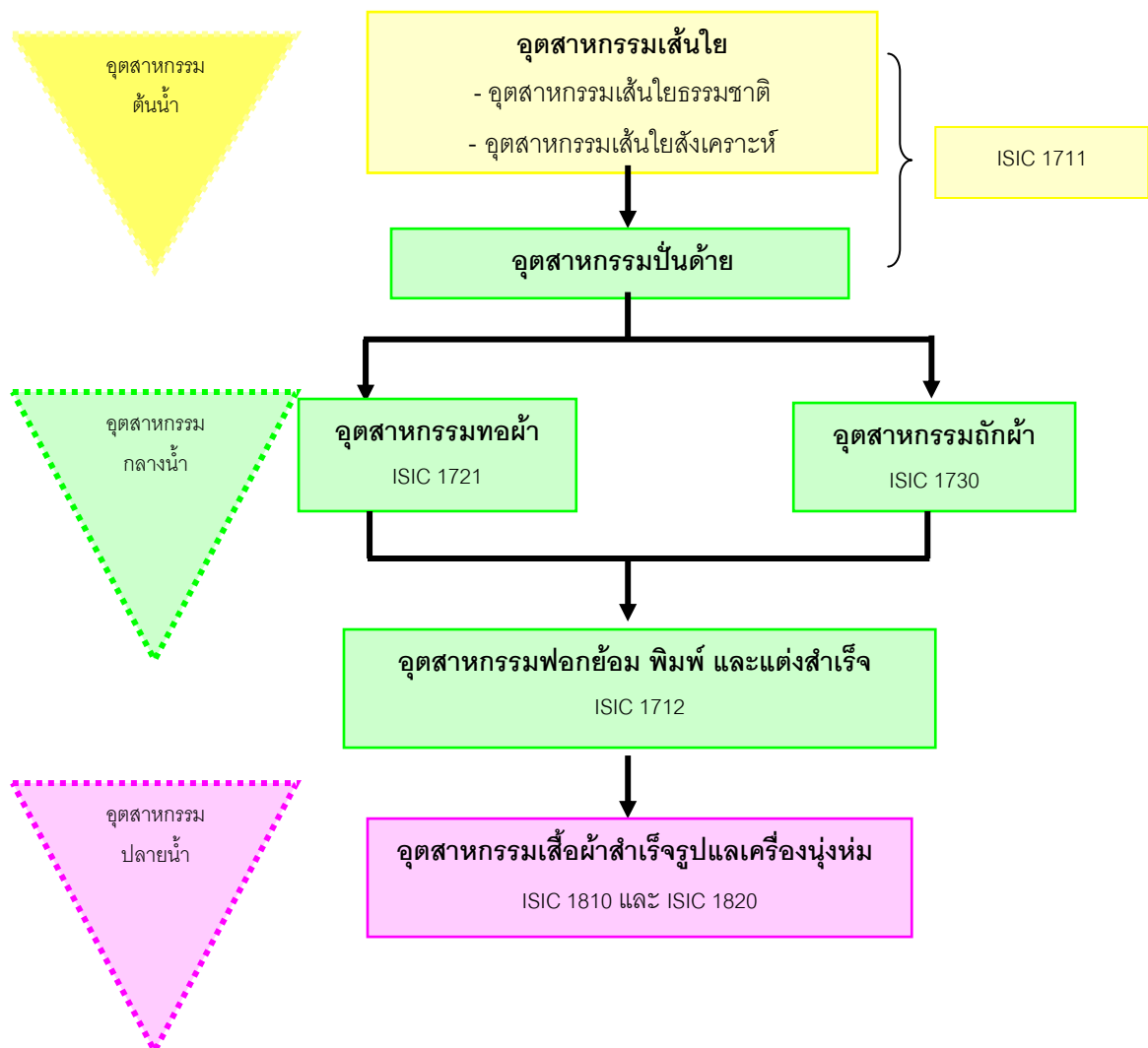
ที่มา : ศูนย์ข้อมูลสิ่งทอเชิงลึก สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

2. ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยมีโครงสร้างการผลิตในห่วงโซ่อุปทานค่อนข้างครบ ตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำ คือ การผลิตเส้นใย (ทั้งใยธรรมชาติและใยสังเคราะห์) อุตสาหกรรมกลางน้ำ คือ การปั่นด้าย การทอผ้า ถักผ้า และการฟอกย้อม พิมพ์ลาย และแต่งสำเร็จ จนกระทั่งอุตสาหกรรมปลายน้ำ คือ การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปและเครื่องนุ่งห่ม (ดูภาพที่ 1) นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมสนับสนุนที่มีความสำคัญต่อการผลิตสินค้าในขั้นปลายน้ำอย่างมาก โดยเฉพาะการผลิตเครื่องนุ่งห่ม เช่น สีย้อมและอุปกรณ์ตกแต่ง (accessories) ต่างๆ เช่น ซิป กระดุม หรือเครื่องตกแต่งอื่นๆ รวมถึงบรรจุภัณฑ์ด้วย ถึงแม้ว่าการผลิตสิ่งทอของไทยจะครบวงจร ตั้งแต่เคมีภัณฑ์ เส้นใยสังเคราะห์ จนถึงเสื้อผ้าสำเร็จรูป และผู้ผลิต

ในชั้นต่างๆ จะมีการซื้อขายสินค้ากับวัตถุดิบในกลุ่มคู่ค้าเดียวกันมาเป็นเวลานาน แต่การปรับตัวเพื่อใช้ประโยชน์จากห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) เพื่อการลดต้นทุนและลดระยะเวลาการผลิตยังมีน้อย นอกจากนี้ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น บรรจุกภัณฑ์ และอุปกรณ์ตกแต่งเครื่องนุ่งห่มก็ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอทั้งระบบ

ที่มา: แผนแม่บทอุตสาหกรรมสิ่งทอ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2547

จากห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมี SMEs ในทุกขั้นตอนการผลิต จากข้อมูลจำนวนโรงงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอปี 2550 พบว่า อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 4,438 โรง ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มมากกว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยจำนวนโรงงานมากที่สุด คือ การผลิตเครื่องแต่งกายยกเว้นเครื่องแต่งกายที่ทำจากขนสัตว์ (ISIC 1810) ร้อยละ 56.83 รองลงมา เป็นการผลิตผ้าและสิ่งของที่

ได้จากการถักนิตตั้งและโครเชต์ (ISIC 1730) และการผลิตสิ่งทอสำเร็จรูปยกเว้นเครื่องแต่งกาย (ISIC 1721) ร้อยละ 16.16 และ 14.04 ของจำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมนี้ทั้งหมด ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ SWOT analysis ของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

1) จุดแข็งของอุตสาหกรรม (Strength)

- มีอุตสาหกรรมสิ่งทอที่ครบวงจรตลอดห่วงโซ่การผลิต
- ตลาดในประเทศมีขนาดใหญ่ มี Small ODM/design skill (จตุจักร/สยามสแควร์)
- ลูกค้าให้ความเชื่อมั่น
- มาตรฐานแรงงานเป็นที่ยอมรับ
- ภายหลังจากการยกเลิกระบบโควตาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มยังมีสินค้าที่ยังได้เปรียบ เช่น Underwear และอุตสาหกรรมที่ใช้ฝีมือ
- มีอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่สามารถรองรับ Technical Textile เช่น เกษตร อุตสาหกรรมยานยนต์ การแพทย์ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (โรงแรม ภัตตาคาร และสปา)

2) จุดอ่อนของอุตสาหกรรม (Weakness)

- ขาดการเชื่อมโยงภายในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)
- ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะและความรู้ โดยเฉพาะนักออกแบบและวิศวกรอุตสาหกรรม
- ไม่สามารถแข่งขันด้านต้นทุนแรงงานได้ เนื่องจากค่าจ้างแรงงานในสาขาส่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยสูงกว่าคู่แข่งหลายเท่าโดยเฉพาะเวียดนามและบังคลาเทศ
- ขาดการทำตลาดเชิงรุกและขาดตราสินค้าของตนเอง
- OBM มีไม่มากและยังมีขนาดโรงงานไม่ใหญ่ทำให้กำลังการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม
- ความสามารถในการจัดการธุรกิจของ SMEs
- การพัฒนาคุณภาพและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์มีน้อย
- ขาดการลงทุนด้านการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม
- ขาดการใช้มาตรการปกป้องการค้า (AD, CVD)
- ต้นทุนพลังงานและวัตถุดิบสูงขึ้น
- เสถียรภาพทางการเมืองหลังเลือกตั้งยังไม่ชัดเจน

3) โอกาสของอุตสาหกรรม (Opportunity)

- Free-flow AFTA
 - เกิดการขยายตลาดอาเซียน
 - Regional Cooperation เป็น ASEAN Source

- New FTA
 - เกิดการขยายตลาด
 - เกิด Supply Chain จาก Local Content

- นโยบายเปิดตลาดต่างประเทศใหม่ ๆ

4) ภัยคุกคามของอุตสาหกรรม (Treat)

- การขยายตัวของอุตสาหกรรมของประเทศจีน
- โครงสร้างภาษีนำเข้าต่ำกว่าประเทศคู่ค้า
- นโยบายปัจจัยพื้นฐานไม่เอื้อต่อการขยาย/เติบโตของอุตสาหกรรม
- ปัจจัยพื้นฐานยังไม่เอื้อต่อความสามารถในการแข่งขัน เช่น ระบบบริการ Logistic
- ภาพลักษณ์ของอุตสาหกรรมที่เหมือนเป็นอุตสาหกรรม Sunset
- NTBs

4. ปัญหาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

1) ปัญหาด้านทรัพยากรในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม กล่าวคือ ในอุตสาหกรรมนี้ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะและฝีมือทางด้านการผลิต เช่น วิศวกร ฝ่ายช่างเทคนิคอุตสาหกรรม และทางด้านการตลาด รวมทั้งนักออกแบบที่ช่วยพัฒนารูปแบบสินค้าและความหลากหลายของสินค้า นอกจากนี้ยังประสบปัญหาค่าจ้างแรงงานมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงกว่าคู่แข่ง

2) ความเชื่อมโยงจากส่วนอุตสาหกรรมต้นน้ำจนถึงปลายน้ำของอุตสาหกรรมสิ่งทอยังไม่สมบูรณ์ ผลผลิตจากอุตสาหกรรมบางส่วนส่งออกไปยังต่างประเทศ แทนที่จะสามารถนำมาใช้ต่อเนื่องในอุตสาหกรรม บางส่วนมีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเป็นสัดส่วนที่สูง สะท้อนให้เห็นว่าอุตสาหกรรมมีความต้องการนโยบายที่จะสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน รวมทั้งมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

3) ผู้ประกอบการยังใช้เครื่องจักรเก่า เทคโนโลยีที่ล้าสมัย ในกระบวนการผลิตเป็นผลให้ประสิทธิภาพการผลิตต่ำกว่ามาตรฐาน สินค้าที่ได้มีคุณภาพต่ำ

4) ขาดข้อมูลด้านการตลาดเกี่ยวกับวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถปรับตัวต่อความต้องการของผู้ซื้อที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

5) เผชิญกับการแข่งขันจากประเทศจีน โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีไหลเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก และมีราคาถูก

6) สินค้าเครื่องนุ่งห่มที่ไทยส่งออกส่วนใหญ่เป็นประเภทขายตามคำสั่งของลูกค้า โดยรับจ้างผลิต ทำให้ไม่มีสร้าง Brand Name เป็นของตนเอง

7) มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษีต่ออุตสาหกรรมนี้มีแนวโน้มเข้มงวดขึ้น ทั้งด้านตัวสินค้าเอง วัตถุดิบ กระบวนการผลิต และสิ่งแวดล้อม

8) ปัญหาค่าเงินบาทมีการแข็งค่าอย่างต่อเนื่อง อาจเป็นปัญหาสำคัญต่อการคาดการณ์ของผู้ส่งออก และทำให้ผู้ส่งออกขาดทุน โดยเฉพาะกรณีที่มีการได้ราคาขายโดยการเก็งกำไรเงินไว้ล่วงหน้าจะส่งผลให้สินค้ามีราคาสูงกว่าคู่แข่ง ทำให้สูญเสียลูกค้าในระยะยาว

5 กลุ่มธุรกิจ SMEs เป้าหมายในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยเป็นอุตสาหกรรมที่มีการผลิตครบวงจร กล่าวคือ มีการผลิตในอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งอุตสาหกรรมต้นน้ำและกลางน้ำจะเป็นการผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอ ในขณะที่อุตสาหกรรมปลายน้ำจะเป็นการผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ดังนั้นเพื่อให้เห็นโครงสร้างและความสำคัญของ SMEs ของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม คณะวิจัยจะศึกษาจากข้อมูลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อดูการกระจายตัวของกิจการตามกลุ่ม ISIC โดยสนใจกลุ่มกิจการในการผลิตดังต่อไปนี้ อุตสาหกรรมต้นน้ำ คือ การจัดเตรียมและการปั่นเส้นใยสิ่งทอรวมทั้งการทอสิ่งทอ (ISIC 1711) อุตสาหกรรมกลางน้ำ ประกอบด้วย การแต่งสำเร็จสิ่งทอ (ISIC 1712) การผลิตสิ่งทอสำเร็จรูปยกเว้นเครื่องแต่งกาย (ISIC 1721) การผลิตพรมและเครื่องปูลาด (ISIC 1722) การผลิตเชือก สายระโยงระยาง เชือกเส้นใหญ่และตาข่าย แห อวน (ISIC 1723) การผลิตสิ่งทออื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น (ISIC 1729) และการผลิตผ้าและสิ่งของที่ได้จากการถักนิตติ้งและโครเชต์ (ISIC 1730) ในขณะที่อุตสาหกรรมปลายน้ำ ประกอบด้วย การผลิตเครื่องแต่งกาย ยกเว้นเครื่องแต่งกายที่ทำจากขนสัตว์ (ISIC 1810) และการตกแต่งและย้อมสีขนสัตว์รวมทั้งการผลิตสิ่งของที่ทำจากขนสัตว์ (ISIC 1820)

6. ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการส่งเสริม SMEs สาขาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเชื่อมโยงอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงอุตสาหกรรม มีเป้าหมายที่ต้องการสนับสนุนกิจกรรมด้านการผลิต การลงทุนและการเชื่อมโยงขั้นตอนการผลิตในห่วงโซ่อุปทานเข้าด้วยกัน เพราะอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยมีค่อนข้างครบถ้วน มีทั้งผู้ประกอบการทุกขนาด และ กระจายอยู่ทั่วประเทศ การเชื่อมโยงผู้ผลิตผ้าและผู้ผลิตเสื้อผ้าเข้าด้วยกันจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของผู้ผลิตเสื้อผ้าได้ แม้จะมีการรวมกลุ่มระหว่างผู้ผลิตในขั้นตอนต่างๆ แล้วก็ตาม (เป็นส่วนหนึ่งของการปรับตัวของภาคธุรกิจ) แต่การปรับตัวนี้ควรส่งเสริมให้ผู้ผลิตรายใหญ่เชื่อมโยงกับผู้ผลิตขนาดเล็กมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมกิจกรรมกลางน้ำที่ยังเป็นปัญหาคอคอดอยู่ คือ การฟอกย้อม และ พิมพ์ลาย หากการเชื่อมโยงผู้ผลิตเสื้อผ้าและสิ่งทอเข้าด้วยกันประสบผลสำเร็จ จะทำให้ผู้ผลิตเสื้อผ้าที่เป็นผู้ที่ต้องติดต่อกับลูกค้าต่างประเทศโดยตรง สามารถนำเสนอบริการค่อนข้างครบวงจรมากขึ้น ทำให้มีอำนาจต่อรองกับลูกค้าเพิ่มขึ้น และ เมื่อได้คำสั่งซื้อขนาดใหญ่ก็อาจจะทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้เพราะมีการประหยัดจากขนาด (Economies of scale) การส่งเสริมความเชื่อมโยงนี้รวมถึงการพัฒนาในด้าน logistics ด้วย

แผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเชื่อมโยงอุตสาหกรรม

แผนปฏิบัติการนี้มีจุดประสงค์เพื่อเชื่อมโยงให้ภาคการผลิตในห่วงโซ่อุปทานของไทยมีความแข็งแกร่งขึ้น โดยสนับสนุนกิจกรรมด้านการผลิต การลงทุนและการเชื่อมโยงขั้นตอนการผลิตในห่วงโซ่อุปทานเข้าด้วยกัน เพราะอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยมีค่อนข้างครบถ้วน มีทั้งผู้ประกอบการทุกขนาด และ กระจายอยู่ทั่วประเทศ การเชื่อมโยงผู้ผลิตผ้าและผู้ผลิตเสื้อผ้าเข้าด้วยกันจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของผู้ผลิตเสื้อผ้าได้ แม้จะมีการรวมกลุ่มระหว่างผู้ผลิตในขั้นตอนต่างๆ แล้วก็ตาม (เป็นส่วนหนึ่งของการปรับตัวของภาคธุรกิจ) แต่การปรับตัวนี้ควรจะส่งเสริมให้ผู้ผลิตรายใหญ่เชื่อมโยงกับผู้ผลิตขนาดเล็กมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมกิจกรรมกลางน้ำที่ยังเป็นปัญหาคอขวดอยู่ คือ การฟอกย้อม และ พิมพ์ลาย หากการเชื่อมโยงผู้ผลิตเสื้อผ้าและสิ่งทอเข้าด้วยกันประสบผลสำเร็จจะทำให้ผู้ผลิตเสื้อผ้าที่เป็นผู้ที่ต้องติดต่อกับลูกค้าต่างประเทศโดยตรง สามารถนำเสนอบริการค่อนข้างครบวงจรมากขึ้น ทำให้มีอำนาจต่อรองกับลูกค้าเพิ่มขึ้น และ เมื่อได้คำสั่งซื้อขนาดใหญ่ก็อาจจะทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้เพราะมีการประหยัดจากขนาด (Economies of scale) การส่งเสริมความเชื่อมโยงนี้รวมถึงการพัฒนาด้าน logistics ด้วย

ในการส่งเสริมความเชื่อมโยงนี้ สมาคมภาคเอกชนได้ทำหน้าที่ในส่วนของอุตสาหกรรมอยู่มากพอสมควรแล้ว สมาคมที่เป็นสมาชิกของสมาพันธ์สิ่งทอ เช่น สมาคมสิ่งทอ สมาคมทอผ้า สมาคมผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่ม ควรมีหน้าขยายขอบเขตการดำเนินงานโดยมีสมาชิกที่เป็น SMEs และผู้ผลิตสินค้า OTOP ในเขตภูมิภาคมากขึ้น การจัดทำโครงการสำรวจผลิตภัณท์สิ่งทอในจังหวัดต่างๆ จัดทำฐานข้อมูลผู้ผลิตผลิตภัณท์สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป และผลิตภัณท์อื่นๆ รวมทั้งของใช้และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง จะเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ผู้ผลิตในขั้นตอนต่างๆ ของอุตสาหกรรมนี้ มีการเชื่อมโยงมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาเทคโนโลยีและประสิทธิภาพการผลิต

ยุทธศาสตร์นี้ดำเนินงานเพื่อสนับสนุนเรื่องของการพัฒนาเทคโนโลยีในที่เกี่ยวข้องกับการตัดเย็บ การควบคุมคุณภาพ และการออกแบบ ตั้งแต่เทคโนโลยีการออกแบบ อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมนี้ที่เป็น SMEs ส่วนมากจะดำเนินการผลิตบางขั้นตอน ดังนั้นสิ่งที่สำคัญสำหรับกิจการเหล่านี้คือ การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตของอุตสาหกรรมนี้มีหลายประเด็นที่ผู้ผลิตไทยต้องการความช่วยเหลือ เช่น การบริหารโซ่อุปทาน การควบคุมคุณภาพและการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้วัสดุและการเพิ่มผลผลิต กิจกรรมที่ควรส่งเสริมคือ การฝึกอบรมโดยสถาบันสิ่งทอและสถาบันเพิ่มผลผลิตร่วมกันกำหนดหัวข้อการอบรมโดยอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชน เช่น ตัวแทนจากสมาคมผู้ผลิตเครื่องแต่งกาย โดยหัวข้อการอบรมนี้อาจเน้นที่การจัดการสายการผลิต Value Analysis/Value Engineering (VA/VE) การลดอัตราสูญเสียของผ้า การจัดลำดับการผลิตและการบริหารสินค้าคงคลัง เป็นต้น เพราะมีผู้ประกอบการจำนวนมากที่ดำเนินการผลิตในขั้นตอนตัดเย็บ โดยเป็นผู้รับช่วงผลิตจากผู้ผลิตเครื่องแต่งกายรายใหญ่อีกทีหนึ่ง

ในขั้นตอนการผลิตหนึ่งที่ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก คือ การพอกย้อม ในประเด็นนี้การอบรมจะมีความยากลำบากกว่าเนื่องจากเทคนิคของผู้ผลิตอาจจะต่างกัน นอกจากนี้ยังมีผู้ผลิตผ้าพื้นเมืองอีกจำนวนมากที่มีวิธีการพอกย้อมด้วยวิถีธรรมชาติ ซึ่งอาจจะมีความไม่สม่ำเสมอของสีและความทนทานต่อการซัก ดังนั้นหากมีการปรับปรุงโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างสมาคมพอกย้อมกับสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรเกี่ยวกับเคมีและสิ่งทอเพื่อทำวิจัยและยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพการพอกย้อมได้ อย่างไรก็ตาม การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตรวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีนี้ ผู้ผลิต SMEs จำเป็นต้องมีทุน ดังนั้นความช่วยเหลือทางการเงินแก่ SMEs เป็นสิ่งที่ต้องทำควบคู่กันไปด้วย

แผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาเทคโนโลยีและประสิทธิภาพการผลิต

การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตของอุตสาหกรรมนี้มีหลายประเด็นที่ผู้ผลิตไทยต้องการความช่วยเหลือ เช่น การบริหารโซ่อุปทาน การควบคุมคุณภาพและการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้วัสดุและการเพิ่มผลผลิต กิจกรรมที่ควรส่งเสริมคือ การฝึกอบรมโดยสถาบันสิ่งทอและสถาบันเพิ่มผลผลิตร่วมกัน กำหนดหัวข้อการอบรมโดยอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชน เช่น ตัวแทนจากสมาคมผู้ผลิตเครื่องแต่งกาย โดยหัวข้อการอบรมนี้อาจเน้นที่การจัดการสายการผลิต Value Analysis/Value Engineering (VAVE) การลดอัตราสูญเสียของผ้า การจัดลำดับการผลิตและการบริหารสินค้าคงคลัง เป็นต้น เพราะมีผู้ประกอบการจำนวนมากที่ดำเนินการผลิตในขั้นตอนตัดเย็บ โดยเป็นผู้รับช่วงผลิตจากผู้ผลิตเครื่องแต่งกายรายใหญ่อีกทีหนึ่ง

ในขั้นตอนการผลิตหนึ่งที่ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก คือ การพอกย้อม ในประเด็นนี้การอบรมจะมีความยากลำบากกว่าเนื่องจากเทคนิคของผู้ผลิตอาจจะต่างกัน นอกจากนี้ยังมีผู้ผลิตผ้าพื้นเมืองอีกจำนวนมากที่มีวิธีการพอกย้อมด้วยวิถีธรรมชาติ ซึ่งอาจจะมีความไม่สม่ำเสมอของสีและความทนทานต่อการซัก ดังนั้นหากมีการปรับปรุงโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างสมาคมพอกย้อมกับสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรเกี่ยวกับเคมีและสิ่งทอเพื่อทำวิจัยและยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพการพอกย้อมได้ อย่างไรก็ตาม การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตรวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีนี้ ผู้ผลิต SMEs จำเป็นต้องมีทุน ดังนั้นความช่วยเหลือทางการเงินแก่ SMEs เป็นสิ่งที่ต้องทำควบคู่กันไปด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การตลาดเชิงรุก

เน้นด้านการตลาดเชิงรุกในประเทศและต่างประเทศ การพัฒนาบุคลากรการตลาด และการสร้างฐานข้อมูลการตลาดและการค้า เพื่อขยายปริมาณและมูลค่าส่งออกเสื้อผ้า และ เพิ่มส่วนแบ่งตลาดในตลาดเป้าหมาย โดยควรเน้นเฉพาะตลาดที่เรามีความถนัด เช่น การส่งออกเสื้อผ้าสำหรับเขตร้อนชื้น เป็นต้น การตลาดเชิงรุกนี้ต้องทำควบคู่ไปกับการส่งเสริมตราสินค้าของคนไทย การออกแบบ และ ทักษะด้านการทำตลาดของผู้ประกอบการไทย

แผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 การตลาดเชิงรุก

ยุทธศาสตร์การตลาดเชิงรุกเน้นด้านการตลาดเชิงรุกในประเทศและต่างประเทศ การพัฒนาบุคลากรการตลาด และการสร้างฐานข้อมูลการตลาดและการค้า เพื่อขยายปริมาณและมูลค่าส่งออกเสื้อผ้า และเพิ่มส่วนแบ่งตลาดในตลาดเป้าหมาย โดยควรเน้นเฉพาะตลาดที่เรามีความถนัด เช่น การส่งออกเสื้อผ้าสำหรับเขตร้อนชื้น เป็นต้น การตลาดเชิงรุกนี้ต้องทำควบคู่ไปกับการส่งเสริมตราสินค้าของคนไทย การออกแบบ และทักษะด้านการตลาดของผู้ประกอบการไทย

ภายใต้สภาพการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นนี้ ผู้ผลิตเสื้อผ้าและสิ่งทอจำเป็นต้องมีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดขึ้น เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้วัตถุดิบในประเทศเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการที่ผู้ผลิตเสื้อผ้าจะใช้ผ้าที่ผลิตในประเทศได้นั้นจำเป็นต้องได้รับการรับรองคุณภาพจากลูกค้า ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีการทำตลาดเชิงรุกทั้งหาตลาดใหม่ และแหล่งลงทุนใหม่ๆ เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของไทย ดังนั้น กิจกรรมที่ควรทำคือ

1) โครงการพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอ โดยเฉพาะผ้าฝ้ายที่มีคุณสมบัติพิเศษหรือมีกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) ศูนย์ข้อมูลเชิงลึกซึ่งปัจจุบันสถาบันสิ่งทอได้ดำเนินการแล้ว ควรส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยและคาดการณ์แนวโน้ม ผลกระทบจากมาตรการในประเทศต่างๆ หรือโอกาสการลงทุนในประเทศอื่นๆ เพื่อที่จะขยายโอกาส การเชื่อมโยงการผลิตสิ่งทอของไทยกับนานาชาติ โดยอาจเริ่มต้นจากประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3) พัฒนาและส่งเสริมให้นักออกแบบใช้ผ้าไทย ผ้าพื้นเมืองในการผลิตเสื้อผ้าหรือพัฒนาให้ผู้ผลิตในแต่ละภูมิภาคที่มีเทคนิคการทอผ้าพื้นเมืองสามารถพัฒนารูปแบบและคุณภาพของผ้าให้ได้มาตรฐาน รวมถึงการพัฒนารูปแบบและลวดลายด้วย (เช่น การกำหนดมาตรฐานขนาดของผ้า ความคงทนของเนื้อผ้า และคุณภาพของสีฟอกย้อมต่อการซัก เป็นต้น) เพื่อให้ขยายตลาดได้ทั้งในและต่างประเทศ

กิจกรรมเหล่านี้สถาบันสิ่งทอ และสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรมร่วมมือกับ ISMED สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และศูนย์ศิลปาชีพสามารถร่วมกันกำหนดพื้นที่เป้าหมายและเริ่มดำเนินการได้ เช่น ผ้าไหมในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมถึงโครงการของศูนย์ศิลปาชีพที่กระจายตามจังหวัดต่างๆ โดยโครงการต่างๆ เหล่านี้ควรบูรณาการและดำเนินการภายในระยะเวลา 2-3 ปี (2550-2552) เพื่อที่จะขยายผลต่อไปในอนาคต การยกระดับคุณภาพและรูปแบบการทอ การตัดเย็บด้วยผ้าไทยนี้จะนับเป็นก้าวแรกที่จะสร้างตราสินค้าไทยในตลาดโลกได้ เพราะเป็นผลผลิตที่เกิดจากภูมิปัญญาและวัสดุที่หาได้ในประเทศไทย และสามารถส่งเสริม SMEs ที่มีจำนวนมากได้อย่างดี

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาบุคลากร

เน้นการพัฒนาทักษะ ความรู้ของผู้ที่จะเข้าสู่ภาคการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เน้นส่งเสริมหลักสูตรที่สร้างวิศวกรโรงงานสำหรับสิ่งทอโดยเฉพาะ วิศวกรเคมีสำหรับโรงงานที่ดำเนินขั้นตอนฟอกย้อมผู้เชี่ยวชาญด้านวัสดุสำหรับการพัฒนาผ้าในกลุ่มเทคนิคัล (Technical textile) เป็นต้น

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรมีบทบาทร่วมกับภาคเอกชนเพื่อผลิตบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน เช่น วิศวกรสาขาสิ่งทอ วิศวกรโรงงาน และผู้เชี่ยวชาญด้านเคมี เพื่อสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการฟอกย้อม และแต่งสำเร็จสิ่งทอ ในปัจจุบันสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอได้ดำเนินการอยู่คือการพัฒนา Software สำหรับการบริหารทรัพยากรขององค์กร หรือ ERP และ ในขณะเดียวกันก็กำลังพัฒนาบุคลากรด้าน IT เพื่อสนับสนุนองค์กรที่จะใช้ Software นี้อยู่ แต่ในอนาคต สมาคมต่างๆ ควรมีบทบาทและร่วมมือกันระหว่างสมาคมและสถาบันในการพัฒนาบุคลากรเพิ่มมากขึ้นตามความต้องการของอุตสาหกรรม ทั้งนี้ สมาชิกของสมาคมสามารถเสนอและผลักดันให้มีการอบรมด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น ประเด็นเรื่องทรัพยากรมนุษย์นี้สิ่งนี้ต้องส่งเสริมในระยะยาว

แผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาบุคลากร

เน้นการพัฒนาทักษะ ความรู้ของผู้ที่จะเข้าสู่ภาคการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เน้นส่งเสริมหลักสูตรที่สร้างวิศวกรโรงงานสำหรับสิ่งทอโดยเฉพาะ วิศวเคมีสำหรับโรงงานที่ดำเนินขั้นตอนฟอกย้อมผู้เชี่ยวชาญด้านวัสดุสำหรับการพัฒนาผ้าในกลุ่มเทคนิคัล (technical textile) เป็นต้น

สถาบันพัฒนาสิ่งทอและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรมีบทบาทร่วมกับภาคเอกชนเพื่อผลิตบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน เช่น วิศวกรสาขาสิ่งทอ วิศวกรโรงงาน และผู้เชี่ยวชาญด้านเคมี เพื่อสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการฟอกย้อม และแต่งสำเร็จสิ่งทอในปัจจุบันสถาบันพัฒนาสิ่งทอได้ดำเนินการอยู่คือการพัฒนา Software สำหรับการบริหารทรัพยากรขององค์กร หรือ ERP และ ในขณะเดียวกันก็กำลังพัฒนาบุคลากรด้าน IT เพื่อสนับสนุนองค์กรที่จะใช้ Software นี้อยู่ แต่ในอนาคต สมาคมต่างๆ ควรมีบทบาทและร่วมมือกันระหว่างสมาคมและสถาบันในการพัฒนาบุคลากรเพิ่มมากขึ้นตามความต้องการของอุตสาหกรรม ทั้งนี้ สมาชิกของสมาคมสามารถเสนอและผลักดันให้มีการอบรมด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น ประเด็นเรื่องทรัพยากรมนุษย์นี้สิ่งนี้ต้องส่งเสริมในระยะยาว

7. นโยบายและมาตรการภาครัฐที่สำคัญ

1) **มาตรการส่งเสริมการลงทุน** สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้กำหนดให้สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเบา โดยได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี และสิทธิพิเศษทางการลงทุนอื่น ๆ

2) **การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสิ่งทอเชิงลึก** สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสิ่งทอเชิงลึก เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำถึงปลายน้ำให้กับผู้ประกอบการรับทราบข้อมูลที่สำคัญและนำไปใช้เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น รวมทั้งวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อเสนอแนวทางสู่นโยบายของประเทศในความพร้อมที่จะรับมือกับข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับประเทศต่าง ๆ

3) **การจัดตั้งคลัสเตอร์นวัตกรรมสิ่งทอ** สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอร่วมกับสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดตั้งคลัสเตอร์นวัตกรรมสิ่งทอ โดยมีผลิตภัณฑ์เด่น ได้แก่ เสื้อสมุนไพรงาน เชื้อรา เสื้อสมุนไพร์ Super Cool สิ่งทอจากสีธรรมชาติ สิ่งทอนาโน สิ่งทอป้องกัน UV และผ้าไหมที่บางที่สุด

8. แนวโน้มอุตสาหกรรมสิ่งทอ

สถานการณ์ในปี 2551 การผลิตเส้นใยสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปรับตัวลดลง อันเป็นผลจากสถานการณ์ค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง ราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น ประกอบกับความไม่ชัดเจนด้านการเมืองส่งผลให้ภาคประชาชนระมัดระวังการใช้จ่าย หันไปเลือกซื้อสินค้าที่มีราคาไม่แพงมากนัก เหมาะกับการดำรงชีพที่มีจำกัด แต่การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ยังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าภาวะเศรษฐกิจของไทยเข้าสู่ภาวะชะลอตัวก็ตาม ทั้งนี้ผู้ประกอบการเสื้อผ้าสำเร็จรูปยังคงผลิตเพิ่มขึ้นเพื่อขยายส่งออกไปตลาดอาเซียน และญี่ปุ่น ตามคำสั่งซื้อ

สำหรับแนวโน้มการผลิตสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปในปี 2552 คาดว่าจะมีคำสั่งซื้อเพิ่มขึ้น หลังจากที่ข้อตกลงความร่วมมือหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) มีผลบังคับใช้ ซึ่งคาดว่าจะยอดคำสั่งซื้อและการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นจะเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 20 การผลิตผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป รวมทั้งการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอจะขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.0 และเครื่องนุ่งห่มจะขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.0 ซึ่งจะเน้นในตลาดอาเซียนและญี่ปุ่นมากขึ้น เพื่อลดผลกระทบจากตลาดสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปชะลอตัว

9. **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** จากสถานการณ์ สภาพปัญหา และแนวโน้มของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ดังกล่าวแล้วข้างต้น เห็นควร

- 1) ควรเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจด้านมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (NTB) ให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs โดยเฉพาะมาตรการที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดการใช้สารเคมี
- 2) ควรพัฒนานักออกแบบและนักการตลาดของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ตรงเป้าหมาย
- 3) ควรมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า เช่น การส่งเสริมสิ่งทอที่มีนวัตกรรม การใช้ฉลากสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป (EURO Flower)

10. ตัวอย่างโครงการในสาขาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ชื่อโครงการ : การพัฒนาระดับผู้ประกอบการ SMEs ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มด้านการผลิตและการจัดการ

หลักการและเหตุผล

จากปัญหาค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นในช่วงปี 2549-2550 ทำให้กิจการ SMEs ในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มได้รับผลกระทบมาก ทำให้ผู้ประกอบการบางรายต้องปิดกิจการไป เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการไทยยังมีข้อจำกัดทางเทคโนโลยี ขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทยในการแข่งขันของ

ภาคอุตสาหกรรมลดลง เพราะไม่ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุที่ค่าเงินบาทอ่อนตัวจากการลอยตัวค่าเงินบาทปี 2540 ธุรกิจสามารถทำกำไรได้โดยไม่ต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ หรือยกระดับคุณภาพของสินค้าให้ได้ตามมาตรฐาน ในขณะที่ประเทศคู่แข่งชั้นมีการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการผลิตและการบริหารจัดการของตน รวมทั้งได้เกิดประเทศคู่แข่งใหม่ เช่น จีน เวียดนาม ฯลฯ ที่มีต้นทุนแรงงานต่ำกว่าไทยมาก

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าปัญหาการขาดการพัฒนาด้านการผลิตให้สินค้ามีคุณภาพตามมาตรฐานและขาดการยกระดับศักยภาพด้านการบริหารจัดการของผู้ประกอบการไทยจึงมีความสำคัญยิ่งต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมในระยะยาวต่อไป แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมได้จัดทำกลยุทธ์รองรับ เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมไทยมีศักยภาพการผลิตให้ได้มาตรฐานทั้งระดับประเทศและระดับสากล และขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ กลยุทธ์การยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์และมาตรฐานการผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มนั้นมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานดังต่อไปนี้ คือ สถาบันพัฒนาสิ่งทอ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานที่ต้องประสานกับสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย (TGMA) สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เพื่อประชาสัมพันธ์และสื่อสารกับผู้ประกอบการเป้าหมาย และเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

1. การส่งเสริม สนับสนุน การยกระดับคุณภาพสินค้าและมาตรฐานให้ได้มาตรฐานระดับสากล ส่งเสริมให้มีหน่วยงาน สถาบันหรือเอกชนที่รัฐให้การรับรองเพื่อให้บริการด้านการวิเคราะห์ทดสอบ และรับรองคุณภาพอย่างเพียงพอ รวมทั้งรณรงค์ให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคให้ความสำคัญแก่คุณภาพและมาตรฐานสินค้ามากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับแผนงานส่งเสริมโอกาสในการขยายช่องทางการจำหน่ายในตลาดภูมิภาคและตลาดโลก

2. การส่งเสริมและจูงใจให้มีการนำมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากล (ISO 14000) ไปใช้ในอุตสาหกรรม และรณรงค์กับกิจการ SMEs ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้กระบวนการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

โดยกิจกรรมที่ทำคือ การให้บริการฝึกอบรม การให้คำปรึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการผลิตและบริการทดสอบมาตรฐานของวัตถุดิบที่จะนำไปใช้ในการผลิตเครื่องแต่งกาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการยกระดับด้านการผลิตให้ได้มาตรฐานและการจัดการแก่ SMEs และอุตสาหกรรมโดยรวม
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพห้องปฏิบัติการด้านสิ่งทอของประเทศให้ได้ตามมาตรฐานสากล และมีขีดความสามารถรองรับการทดสอบตามมาตรฐานต่อไป

3. เพื่อสร้างบุคลากรทั้งในระดับอุตสาหกรรมขนาดกลาง ขนาดย่อมและระดับชุมชนให้มีขีดความสามารถ มีความรู้ ทัศนคติและมีจิตสำนึกในเรื่องการผลิต การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

ระยะเวลา : 5 ปี (พ.ศ. 2550-2554)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สถาบันพัฒนาสิ่งทอ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย (TGMA) สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

กลุ่มเป้าหมายผู้รับผลประโยชน์

1. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการผลิต บริการ และผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
2. ผู้รับผิดชอบด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
3. ผู้รับผิดชอบคุณภาพห้องปฏิบัติการทดสอบ/สอบเทียบ
4. ผู้รับผิดชอบด้านคุณภาพ
5. ผู้รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม

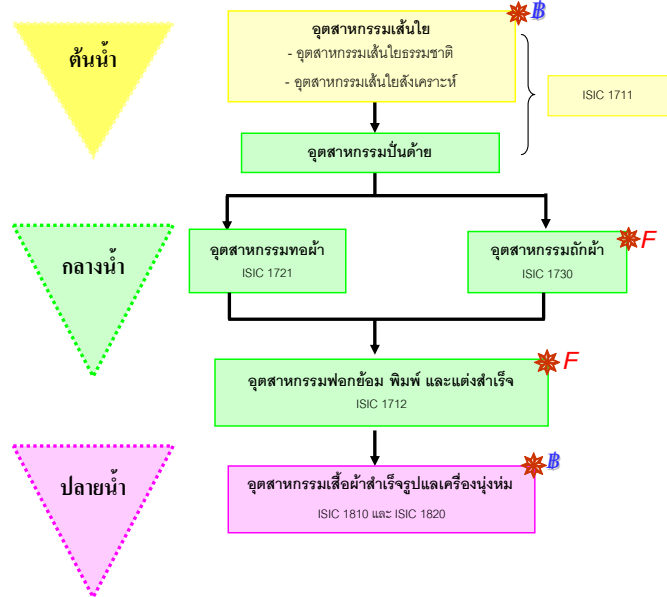
พื้นที่ดำเนินการ: ทั่วประเทศ แต่ควรศึกษาและเน้นพื้นที่ที่มีอุตสาหกรรมการผลิตตามเป้าหมายของอุตสาหกรรมและมีผู้ประกอบการ SMEs จำนวนมาก อาจเน้นที่ภาคกลางที่มีโรงงานจำนวนมากทำการตัดเย็บเพื่อส่งต่อไปให้โรงงานขนาดใหญ่ และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือสำหรับผ้าพื้นเมือง

กิจกรรมและวิธีดำเนินโครงการ

กิจกรรม	วิธีดำเนินการ
โครงการพัฒนาระดับผู้ประกอบการ SMEs ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มด้านการผลิตและการจัดการ	<ol style="list-style-type: none">1. จัดทำหลักสูตรและเนื้อหาสัมมนา เอกสารประกอบ เชิญวิทยากร2. จัดจ้างวิทยากรภาคเอกชนที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ฝึกอบรมในบางหลักสูตร3. จัดฝึกอบรมแก่กลุ่มเป้าหมาย

ภาคผนวก

ห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

หมายเหตุ : * = SMEs โดยใช้เกณฑ์การจ้างงาน จำนวนโรงงาน และเงินทุนจดทะเบียน
 B = ค่าเงิน F = พลังงาน

- ทิศทาง
- ยุทธศาสตร์
- กลยุทธ์
- แผนปฏิบัติการ

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

การเชื่อมโยงอุตสาหกรรม	การพัฒนาเทคโนโลยีและประสิทธิภาพการผลิต	การตลาดเชิงรุก	การพัฒนาบุคลากร
<ul style="list-style-type: none"> สร้างระบบฐานข้อมูลผู้ผลิต ส่งเสริมการรวมกลุ่มเครือข่ายผู้ผลิตในแต่ละพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถด้านโรงงาน พัฒนาและเผยแพร่มาตรฐานด้านเครื่องแต่งกายระดับนานาชาติแก่ SMEs การควบคุมคุณภาพและการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้วัสดุ ^{F B} การฝึกอบรมด้านเทคนิคเกี่ยวกับการฟอกย้อม ^F 	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมตราสินค้าไทย ส่งเสริมการออกงานแฟร์ในต่างประเทศ การพัฒนาการตลาดเชิงรุกในประเทศและต่างประเทศ ^B การส่งเสริมตราสินค้าไทย และการออกแบบโดยใช้ผ้าพื้นเมืองเป็นวัตถุดิบ 	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและการจัดการโรงงาน พัฒนาบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน เช่น วิศวกรสิ่งทอ วิศวกรโรงงาน

บรรณานุกรม

ดร. สมศักดิ์ แต่มบุญเลิศชัย และคณะที่ปรึกษา ศูนย์บริการวิชาการ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตุลาคม 2551 โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริม SMEs รายสาขา

ดร. สมศักดิ์ แต่มบุญเลิศชัย และคณะที่ปรึกษา ศูนย์บริการวิชาการ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตุลาคม 2551 โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs รายสาขา

ศูนย์ข้อมูลสิ่งทอเชิงลึก (http://www.thaitextile.org/th/textile_intel/index.asp)
สถาบันพัฒนาสิ่งทอ

แผนแม่บทอุตสาหกรรมรายสาขา (สาขาสิ่งทอเครื่องนุ่งห่ม) สำนักงานเศรษฐกิจ
อุตสาหกรรม

ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ศูนย์สารสนเทศและเทคโนโลยี สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด
ย่อม (สสว.)

รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2550 และแนวโน้มปี
2551

รายงานการศึกษา วิเคราะห์ และเตือนภัย SMEs รายสาขา ปี 2551 โครงการ
การศึกษา วิเคราะห์ และเตือนภัย SMEs รายสาขา (วต.) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สัมมะโนอุตสาหกรรม 2550 , สัมมะโนธุรกิจทางการค้า
และธุรกิจทางการบริการ พ.ศ. 2545

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
<http://www.diw.go.th/diw/query.asp>

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย (BOI)
<http://www.boi.go.th>

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม
<http://www.ieat.go.th>

SMEs

รายงานภาวะเศรษฐกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม